

**UCHWAŁA NR XLV/341/2022
RADY GMINY GIERAŁTOWICE**

z dnia 9 marca 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022- 2025**

Działając na podstawie:

- art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U. z 2021 r, poz. 1372 ze zm.),
- art. 4¹ ust. 2 ust.5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz.U. z 2021 r, poz. 1119 ze zm.),
- art. 10 ust.2-4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz.U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.),

Rada Gminy Gierałtowiec uchwała:

§ 1.

Przyjąć Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Gierałtowiec na lata 2022-2025, zwany dalej Programem, w brzmieniu według załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2.

Traci moc Uchwała nr XLI/294/2021 Rady Gminy Gierałtowiec z dnia w z dnia 27 października 2021 rok sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Gierałtowiec na 2022 rok.

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Gierałtowiec.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2022 r.

Przewodniczący Rady Gminy

Paweł Szary

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2022- 2025

I. Wprowadzenie.

Do zadań własnych Gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, przeciwdziałaniem narkomanii i przemocy w rodzinie. Zbiór powyższych działań spisany jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii uchwalanego corocznie przez Radę Gminy.

Podstawą prawną Program jest:

- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz.U. z 2021 r, poz. 1119)
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz.U. z 2020 r., poz. 2050)
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz.U. z 2021 r., poz.1241).

Zadania i sposób ich realizacji określone w Programie są dostosowane do lokalnych potrzeb i możliwości prowadzenia określonych form pracy, w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe oraz ewentualną pomoc merytoryczną i materialną ze strony podmiotów zewnętrznych – instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych.

Zadania zaprojektowane w Programie są kontynuacją zadań, realizowanych od kilku lat na terenie Gminy, ze szczególnym uwzględnieniem działań skierowanych do dzieci i młodzieży.

II. Diagnoza problemów alkoholowych i narkomanii oraz i zasobów umożliwiających prowadzenie działalności profilaktycznej i naprawczej w Gminie Gierałtowiec.

Alkoholizm i narkomania pociągają za sobą liczne, daleko idące skutki społeczne, jak dezorganizacja rodziny, destrukcyjny wpływ na środowisko wychowawcze dzieci, zaniedbywanie pracy prowadzące do bezrobocia, zaburzenia stosunków międzyludzkich i przestępczość. Narkomania i alkoholizm to jedna z przyczyn bezdomności, osamotnienia, odrzucenia przez rodzinę, braku stałych środków utrzymania, złego stanu zdrowia.

1. Liczba ludności Gminy na koniec 2021 roku wynosi 11 920 osób, z czego 6142 to kobiety, a 5778 to mężczyźni, seniorów (osób 65+) jest 1940.

2. W roku szkolnym 2021/22 w szkołach podstawowych uczy się 1 326 uczniów, a do gminnych przedszkoli uczęszcza 585 dzieci.

3. Czynności podejmowane przez funkcjonariuszy Komisariatu Policji w Knurowie w stosunku do mieszkańców Gminy:

- przeprowadzono 16 interwencji domowych związanych z nadużywaniem alkoholu,
- zatrzymano i przewieziono do wytrzeźwienia 7 mieszkańców,
- złożono 1 wniosek do GKRPA o skierowanie na leczenie odwykowe,
- przeprowadzono 15 interwencji domowych związanych z przemocą domową,
- założono i przekazano do Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Gierałtowiecach 13 Niebieskich Kart.

4. Ośrodek Pomocy Społecznej w Gierałtowiecach udzielił pomocy ogółem 28 rodzinom (liczącym 86 osób), w których występuje problem alkoholowy, narkotykowy lub przemocy:

- 8 rodzin otrzymało pomoc finansową,
- 2 rodzin otrzymały pomoc w naturze w formie opału, schronienia,
- 1 dziecko otrzymało pomoc w formie dożywiania,
- z 29 rodzinami prowadzona była praca socjalna z Niebieskiej Karty (w tym 27 kart zostało założonych w 2021r).

5. Na terenie gminy działają 35 punkty sprzedaży napojów alkoholowych, z czego 20 to placówki handlowe sprzedające alkohol przeznaczony do spożycia poza miejscem sprzedaży, a 15 to lokale gastronomiczne.

W celu zidentyfikowania występujących problemów społecznych w 2019 roku została opracowana Diagnoza Problemów Społecznych Gminy Gierałtowiec.

W badaniu diagnozującym łącznie wzięło udział 100 dorosłych mieszkańców, 616 uczniów oraz 19 sprzedawców napojów alkoholowych. W badaniu uwzględnione zostały takie obszary, jak spożywanie alkoholu i zagrożenia z tym związane, zażywanie narkotyków i dopalaczy, przemoc domowa i rówieśnicza, uzależnienia behawioralne.

Wnioski i rekomendacje

Główne kierunki dalszych działań z zakresu przeciwdziałania i rozwiązywania problemów społecznych w gminie Gierałtowiec powinny polegać na:

- rozwoju pracy socjalnej na rzecz mieszkańców, którzy są zagrożonymi przemocą, wszelkimi uzależnieniami od substancji psychoaktywnych i alkoholu, oraz wdrażaniu najnowszych sposobów pomocy tym osobom. Skuteczne rozwiązywanie problemu alkoholowego i narkotycznego zależy od różnych podmiotów instytucji, które działają w tym zakresie, np. Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gierałtowiecach,
- dalszemu podejmowaniu działań w zakresie profilaktyki szkolnej w oparciu o programy wykorzystujące aktywność własną uczniów i programy profilaktyczne. Uczniowie i uczennice zapytani o to do kogo zwrócili by się mając problem związany z uzależnieniami, między innymi wymienili zaufanych nauczycieli (14% uczniów i 36% uczennic). Realizując programy profilaktyczne kształtuje się kompetencje osobowościowe młodych ludzi oraz ich zdolności interpersonalne niezbędne dla satysfakcjonującego funkcjonowania wśród rówieśników bez pomocy alkoholu, papierosów i narkotyków czy też przemocy,
- ułatwieniu dostępności programów edukacyjnych dla osób dorosłych, dotyczących problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, przeciwdziałających przemocy, promujących zdrowy tryb życia, m.in. poprzez preferowanie programów profilaktycznych w szkołach obejmujących oprócz młodzieży także rodziców/prawnych opiekunów. Zachowania ryzykowne są podejmowane przez młodzież często poza terenem szkoły, gdzie nie daje to szkole możliwości wpływu na młodych ludzi – stąd ogromna rola rodziców, ich wiedzy oraz umiejętności współpracy z dzieckiem w zakresie kształtowania właściwych zachowań,
- dalszej kontroli sprzedaży alkoholu na terenie gminy Gierałtowiec. Z badań wynika, że 26% ankietowanych sprzedawców nigdy nie uczestniczyło w szkoleniach dotyczących odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu w gminie,
- dane uzyskane dzięki badaniu młodzieży szkolnej pokazały również, że na problem alkoholowy narażeni są uczniowie z najmłodszych klas. Rekomenduje się wzmocnić działania profilaktyczne wśród dzieci oraz uzulić ich rodziców by zwiększyli kontrolę nad swoimi pociechami,
- diagnozowaniu skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy, bowiem 21% osób zamieszkujących gminę jej doświadczyło. Rekomenduje się promowanie Ośrodka Pomocy Społecznej w Gierałtowiecach, gdzie osoby dotknięte przemocą mogą skorzystać z bezpłatnej pomocy psychologicznej, prawnej oraz mediacji. Gmina powinna również prowadzić akcje informacyjne, które będą zwiększać świadomość społeczną dotyczącą problemu przemocy,
- udoskonaleniu działań profilaktycznych w gminie Gierałtowiec. Rekomenduje się rozpowszechnianie ulotek promujących gminę oraz tego jakie wydarzenia kulturowe związane z profilaktyką dzieją się w danym momencie w gminie,

- dorośli mieszkańcy coraz częściej zdobywają informacje dotyczące np. szkodliwości i konsekwencji zażywania substancji psychoaktywnych z Internetu i telewizji (78%), co powinno być wskazówką do opracowania kolejnych działań profilaktycznych prowadzonych na terenie gminy. Również młodzież w czasach współczesnych najczęściej korzysta z Internetu, dlatego warto spróbować dotrzeć do najmłodszych grup właśnie w ten sposób, poprzez między innymi: gry profilaktyczne czy e-learning dla dzieci i młodzieży, które są coraz popularniejszą metodą nauki.

III. Beneficjenci programu

Program jest skierowany do mieszkańców Gminy Gierałtowiec, którzy spotykają się z zjawiskiem uzależnień i jego konsekwencjami.

W szczególności beneficjentami są:

- dzieci, młodzież i osoby dorosłe z grup ryzyka,
- grupy społeczne (np. sprzedawcy, kierowcy),
- osoby zajmujące się zawodowo lub społecznie na terenie gminy działalnością związaną z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanii (np. pracownicy pomocy społecznej, członkowie zespołów interdyscyplinarnych, członkowie GKRPA, pedagodzy szkolni).

IV. Cele programu

Celem programu jest:

1. Zapobieganie powstawaniu problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych, minimalizowanie rozmiarów i natężenia tych, które aktualnie występują oraz rozwijanie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi.
2. Pomoc terapeutyczna, psychologiczna, prawna osobom uzależnionym i współuzależnionym oraz ofiarom przemocy domowej.
3. Promowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia oraz alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież i dorosłych.

V. Zadania programu i kierunki działania.

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, osób zagrożonych uzależnieniem, poprzez:

- działalność punktu informacji, konsultacji i wsparcia dla osób doświadczających przemocy przy Ośrodku Pomocy Społecznej,
- edukacja publiczna (poradniki, broszury, ulotki).

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii, pomocy psychospołecznej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, poprzez:

- dofinansowanie działalności punktu informacji, konsultacji i wsparcia świadczącego pomoc dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin,
- współpracę oraz wspieranie działalności organizacji pozarządowych oferujących w swym zakresie pomoc terapeutyczną, informacyjną oraz wsparcie dla rodzin osób uzależnionych,
- współdziałanie służb społecznych m.in. przez działanie Zespołu Interdyscyplinarnego d/s przemocy w rodzinie oraz grup roboczych,
- wspomaganie rodzin poprzez działalność świetlic środowiskowych dla dzieci,
- wspieranie działań i programów w zakresie pomocy psychologicznej i prawnej skierowanej do rodzin, w których występuje problem uzależnień oraz przemocy
- udzielanie wsparcia środowiskom abstynenckim poprzez działalność na terenie gminy klubu abstynentów,
- działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych, poprzez:

- prowadzenie programów i warsztatów profilaktycznych (dot. spożywania alkoholu, sięgania po środki odurzające, poruczających problem przemocy rówieśniczej i domowej, uzależnień behawioralnych) oraz innych działań promujących zdrowy, wolny od uzależnień styl życia,
- prowadzenie szkoleń z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym, jako edukacja i informacja dla uczniów, nauczycieli oraz rodziców,
- dofinansowanie zadań związanych z profilaktyką uzależnień realizowanych w instytucjach kultury,
- prowadzenie działań skierowanych na pomoc dzieciom i rodzicom dotkniętym problemem Płodowym Zespołem Alkoholowym FAS,
- finansowanie zajęć rekreacyjno-sportowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, realizowanych jako alternatywne formy spędzania wolnego czasu,
- organizację i finansowanie zajęć, konkursów, festynów, imprez kulturalnych i rekreacyjnych, itp. z elementami profilaktyki uzależnień i promocji zdrowia,
- udział w ogólnopolskich oraz organizacja własnych kampanii informacyjnych związanych profilaktyką uzależnień, przeciwdziałaniem przemocy, promocją zdrowia,
- zakup ulotek, broszur, plakatów i innych materiałów edukacyjnych oraz literatury i czasopism specjalistycznych związanych z realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom.

4. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów uzależnień, poprzez:

- dofinansowanie działalności organizacji pozarządowych realizujących zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii,
- zorganizowanie dostępu do różnych formach szkoleniowych dla przedstawicieli różnych zawodów stykających się w swojej pracy z osobami z problemami uzależnienia, przemocy i członkami rodzin tych osób,
- dofinansowanie obozów i warsztatów terapeutycznych dla organizacji zrzeszających osoby z problemami alkoholowymi i innymi uzależnieniami oraz członków ich rodziny
- upowszechnianie informacji na temat instytucji, placówek i organizacji pozarządowych działających na rzecz osób uzależnionych i członków ich rodzin.,

VI. Realizatorzy programu

1. Realizacją zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii zajmuje się Urząd Gminy Gierałtowice.

2. Współrealizatorzy programu:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Gierałtowicach,
- Gminny Ośrodek Kultury w Gierałtowicach i świetlice środowiskowe,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gierałtowicach,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny d/s Przemocy w Rodzinie,
- przedszkola, szkoły podstawowe z terenu Gminy Gierałtowice,
- organizacje pozarządowe, parafie.

VII. Finansowanie Programu

Program finansowany jest w całości ze środków na przeciwdziałanie narkomanii i alkoholizmowi ujętych w budżecie Gminy Gierałtowice na rok 2022 dział 851 (ochrona zdrowia) rozdział

85153 (przeciwdziałanie narkomanii) oraz rozdz. 85154 (przeciwdziałanie alkoholizmowi), pochodzących z opłat za korzystanie z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Środki, stanowiące dochód gminy z opłat za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym od zaopatrywania przedsiębiorcy posiadającego zezwolenie na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży w napoje alkoholowe w opakowaniach jednostkowych w ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml, przeznaczone będą na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

VIII. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji d/s Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

1. Ustala się dla członków Gminnej Komisji d/s Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Gierałtowice wynagrodzenie, za udział w posiedzeniach komisji, w wysokości 5% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku, obliczanego na podstawie obwieszczenia Prezesa GUS za ostatni kwartał roku poprzedniego.

2. Ustala się dla Przewodniczącego Gminnej Komisji d/s Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gierałtowicach wynagrodzenie, za udział w posiedzeniach komisji, w wysokości 6% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku, obliczanego na podstawie obwieszczenia Prezesa GUS za ostatni kwartał roku poprzedniego.

3. Podstawą do wypłacenia wynagrodzenia jest podpis na liście obecności stanowiącej załącznik do protokołu z posiedzenia komisji.

IX. Postanowienia końcowe.

W celu realizacji programu Gmina Gierałtowice może nawiązać współpracę z ośrodkami leczenia uzależnień oraz innymi jednostkami samorządu terytorialnego, na podstawie stosownych porozumień.